

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר

מתן פטור מאישור הסדר כובל

הסכם בין טמפו תעשיות בירה בע"מ לבין Heineken International B.V.

1. פתח דבר

ביום 21 באפריל 2005 הוגשה בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, להסכם בין טמפו תעשיות בירה בע"מ (להלן: "טמפו") לבין Heineken International B.V. (להלן: "היינקן") בדבר כבילות נלוות למיזוג בין החברות.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים"), בכפוף לתנאי שיפורט בסיפא להחלטתי.

2. ההסכם

טמפו היא חברה ציבורית בבעלות קבוצת בר ובורנשטיין, היינקן והציבור. טמפו עוסקת בייצור משקאות תוססים (במותג "פפסי"), מיצים (במותג "ג'אמפ"), מים מינרלים (במותג: "סן בנדיטו") ובירה (במותגים "מכבי" ו-"גולדסטאר"). טמפו הינה מונופול מוכרז בשוק הבירה.

היינקן היא חברה ציבורית שבסיסה בהולנד, והפעילה בכ-170 מדינות והעוסקת, בין השאר, בייצור ובשיווק של בירה. לחברה מותגי בירה שונים כגון "היינקן", "מרפי", "אמסטל" ועוד.

ביום 22 במאי 2005 אישרתי מיזוג בין טמפו, היינקן ור.ז.ק. השקעות בע"מ. כתוצאה ממיזוג זה ורה אורגניזציה בחברות, תועבר פעילות טמפו לחברה בת, בה מחזיקה היינקן 40% מהמניות, קבוצת בר בורשטיין מחזיקה כ-54% מהמניות והציבור מחזיק ביתרת המניות. הכבילות המפורטות להלן נלוות למיזוג זה:

תניית בלעדיות בהפצה ושיווק – היינקן מתחייבת להעניק לחברת הבת זכות בלעדית לייצור, שיווק ומכירה של בירה מתוצרת היינקן בשטח מדינת ישראל לתקופה של 20 שנה, המתחדשת לתקופות נוספות בנות 5 שנים כ"א, בכפוף לזכותו של כל אחד מהצדדים להביא את ההתקשרות לידי גמר. בנוסף, כל עוד חברת הבת תייצר או תפיץ את מוצרי הבירה של היינקן בישראל, היינקן לא תעניק זכויות הפצה של מוצריה בישראל לאחר מלבד חברת הבת, אלא אם החברה הבת לא תהא מעוניינת בזכויות כאמור בתנאים המקובלים על היינקן מחד, ומאידך החברה הבת לא תהא מעורבת בהפצה או בייצור מקומי של מותג בירה בינלאומי המתחרה במוצרי היינקן, אלא אם היינקן איננה מעוניינת לייצר או למכור מוצרים בישראל בתנאים המקובלים על החברה הבת.

תניית בלעדיות ברכישת גלם לייצור – החברה הבת מתחייבת לעשות שימוש, לצורך ייצור בירה "היינקן", אך ורק בשמרים שתספק לה היינקן, ולקבל אישורה של היינקן לחומרי גלם אחרים הדרושים בייצור הבירה האמורה.

תניית אישור מדיניות השיווק של בירה היינקן – אישורה של היינקן נדרש למדיניות השיווק שתקבע מעת לעת על ידי החברה הבת לשיווק בירה היינקן בישראל.

3. השפעת ההסכם על התחרות:

3.1 כללי

בתחום הבירה פועלות שתי שחקניות משמעותיות, טמפו ו- IBBL SPIRIT LTD (להלן: "IBBL") חברה בת של החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ. החברה המרכזית משווקת את מותגי "קוקה קולה" ושורה ארוכה של משקאות קלים. IBBL מייצרת או מייבאת ומשווקת את הבירות "קרלסברג", "טוברג", "גינס", "לף", "הוגרדן" ועוד. מלבדן פועלים בתחום עוד מספר יבואנים ומפיצים קטנים בעלי נתחי שוק לא משמעותיים. לאורך השנים האחרונות נתח השוק של טמפו בתחום הבירה מצוי בירידה וזאת בעיקר על רקע התחזקותה של IBBL.

החל משנת 1992 מחזיקה טמפו בזיכיון בלעדי להפצת בירה היינקן בישראל, כאשר עד היום נעשה ייצור המוצר בחו"ל. המיזוג בין החברות, אשר קיבל את אישורי ביום 22 למאי 2005, מסמן הידוק בשיתוף הפעולה בין טמפו והיינקן. היינקן העלתה משמעותית את אחזקותיה בפעילות טמפו ובמקביל, לראשונה, תחל היינקן לייצר בארץ. זהו הרקע עליו הוגשה בקשה זו לפטירת התניות הכובלות אשר צוינו לעיל, בהתאם לסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים.

3.2 תניות בלעדיות בהפצה ובשיווק

כחלק מעסקת המיזוג שבוצעה בין החברות העניקה היינקן לטמפו זיכיון בלעדי לייצר, להפיץ ולשווק את בירה היינקן בישראל.

הסכמי הפצה/שיווק בלעדיים מקנים ליצרן או ליבואן אפיק שיווק קל לפיקוח ואמין. בנוסף, אף הנציג המקומי זוכה בביטחון כלכלי ויכול להפנות את כל משאביו לקידום המוצר. הסכמים כאלו עשויים, בתנאים מסוימים, לא להיחשב כלל כהסדרים כובלים (ראה סעיף 3(6) לחוק) ובתנאים אחרים ליהנות מאישור אוטומטי תחת כללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג להסכמי הפצה בלעדית) התשס"א-2001. ואולם, בענייננו, על אף שזקוקים הצדדים לאישור ע"פ סעיף 14 לחוק, הרי מתקיימים הרציונלים העומדים בבסיס יחסו החיובי העקרוני של מערך ההגבלים העסקיים להסכמי הפצה בלעדית.

מאחר ועובר לעסקה הופצה בירה היינקן על ידי טמפו, אין שינוי בדינמיקה התחרותית וכן מאחר והיינקן היא בעלת מניות משמעותית בטמפו אך טבעי כי תבחר בטמפו להפיץ מוצריה. בנוסף סויגו תניות ההפצה הבלעדית כך שטמפו תוכל להפיץ בירות בינלאומיות נוספות, בכפוף לזכות סירוב ראשונה של היינקן להפיץ מוצר דומה מתוצרתה על ידי טמפו. עם זאת, בהיבט האופקי מוצרי הבירה של טמפו ומוצרי הבירה של היינקן מתחרים זה בזה וטמפו הינה מונופול מוכרז בשוק הבירה.

לאור כך, סבור אני כי הגבלת הבלעדיות המוענקת לטמפו בשיווק והפצת בירה היינקן בעשר שנים תאפשר תמורות עתידיות בשוק ובה לא טמון חשש תחרותי.

3.3 תניית בלעדיות ברכישת חומרי גלם לייצור

היינקן מייצרת בירה במספר רב של מיקומים, ומעוניינת כי בכל אתרי הייצור תהא הבירה זהה בטעמה, מרקמה, איכותה וכיוב'. בהתאם, מבקשת היינקן לפקח על חומרי הגלם השונים המשמשים ביצור הבירה. חומר גלם מרכזי בתהליך הייצור הינו שמרים ובו מבקשת היינקן כי טמפו תעשה שימוש רק בחומר גלם המסופק על ידה. בחומרי גלם אחרים מבקשת היינקן זכות לאשרם לייצור.

לאור מאפייני השוק והמוצר, מצאתי כי תנייה זו אין עיקרה במניעת תחרות, לא טמונה בה פגיעה תחרותית ויש לאשרה.

3.4 תניית אישור מדיניות מחירים

במסגרת ההסכמים בין טמפו והיינקן נקבע כי להיינקן זכות לאשר את תכנית העבודה השנתית של טמפו בכל האמור לשיווק בירה היינקן בישראל. המוניתין הטמון בבירה היינקן שייך לחברת היינקן ואינו קניינה של טמפו. עם זאת, לטמפו שליטה על מיצובה של בירה היינקן בארץ. לאור זאת נחה דעתי כי תנייה זו, אשר מצומצמת לתכנית העבודה הרלוונטית לבירה היינקן בלבד, ואשר אינה מעניקה להיינקן זכות לקבוע את מחירה של בירה היינקן בישראל, אינה פוגעת בתחרות.

4. סוף דבר

לאחר שנוצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש, בכפוף לכך שתניית הבלעדיות המוענקת לטמפו להפיץ ולשווק את בירה היינקן בישראל תוגבל לעשר שנים.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

דרור שטרם

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, יד' אייר תשס"ה

23 במאי 2005